

Právník Zdeněk Koudelka o Jurečkovi: Neschopný ministr jako právní problém

- CZ24 News | 8. ledna 2024

ČESKO: Ministr práce a sociálních věcí lidovec Marian Jurečka má problém kvůli vánočnímu večírku v den střelby na pražské filozofické fakultě. Ozývají se hlasy po jeho odvolání. Pro setrvání ministra však mají být rozhodující jeho pracovní výsledky, ne večírky. Měl by být odvolán kvůli zpackanému řízení resortu.

Vyšší předčasné důchody než řádné jako příklad Jurečkovy neschopnosti

Za ostudnou považuji situaci, kdy žadatelé o předčasné důchody zavalili správy sociálního zabezpečení v roce 2022, protože předčasný důchod byl vyšší než řádný důchod v roce 2023, a to až o tisíce korun. Nebude-li v politických rozhodnutích zdravý selský rozum, bude stát finančně krvácet. Je nesmyslné, že kdo pracuje déle a podá si žádost o důchod, až na něj v řádném termínu bude mít nárok, bude na tom hůře. Právo a spravedlnost nejsou totéž a tento příklad to dokládá. Bylo to sice podle práva, ale hluboce nemravné. Je to chyba, která zatížila státní rozpočet v době, kdy vláda žije na dluh a podporuje inflaci velkým schodkem státního rozpočtu. Předčasné důchody jsou možností, jak čerpat důchod dříve, ale očekává se, že takový důchod bude menší. Opak byl pravdou.

Odpovědnost nese ministr práce a sociálních věcí lidovec Marian Jurečka. Místo, aby tuto chybu řešil a slíbil, že se nebude opakovat, věnoval se tomu, jak snížit důchod představitelům totalitního režimu do roku 1989. Je to pozdní boj s totalitou po 33 letech, jako kdyby v roce 1951 někdo viděl hlavní problém doby v důchodech úředníků a politiků habsburské monarchie. Kde byli lidovci v době, kdy byl boj proti totalitě nebezpečný? V Národní frontě spolu s komunistickou stranou. Úroveň zákona protlačeného Jurečkou dokazuje ustanovení, že se snižují důchody předsedům zemských národních výborů zrušených roku 1948 či předsedům Národního a Federálního shromáždění do 17. listopadu 1989. Ti jsou totiž všichni po smrti. A pak věřme slibům, že se budou odstraňovat zbytečné právní regulace.

Plán na rušení okresních správ sociálního zabezpečení

A vše korunovala Jurečkova snaha zrušit okresní správy sociálního zabezpečení. Ty jsou funkčním prvkem státní správy. Proč měnit něco, co je funkční? Jurečka chtěl provést centralizaci těchto správ. Mohlo to skončit stejně, jako když jeho předchůdce Jaromír Drábek z TOP prosadil 2011 zrušení okresních úřadů práce, aby zřídil jeden celostátní Úřad práce s řadou poboček a detašovaných pracovišť. To umožnilo snadnější manipulaci s centrálně zadávanými velkými veřejnými zakázkami, ale jinak to vedlo k obrovským zmatkům. Jestliže něco funguje, rozumný ministr do toho nevrátí. Alespoň zde ministr Jurečka tento nesmyslný nápad opustil.

Jurečka jako právní problém

Ministr Jurečka si nakonec uvědomil hloupost své dosavadní důchodové politiky, včetně existence vyšších předčasných důchodů, než řádných a navrhl změnu zákona o důchodovém pojištění. Tuto změnu protlačila vláda za porušení jednacího řádu Poslanecké sněmovny, když bylo znemožněné vystoupit některým opozičním poslancům, a hlavně pozdě, protože retroaktivně snižovala valorizaci důchodů v roce 2023 již poté, co na zvýšený (valorizovaný) důchod vznikl lidem nárok. Proto byl zákon napaden u Ústavního soudu.

Ústavní soud nyní rozhodne, zda se budou nadále u nás uplatňovat základní právní zásady, mezi které patří zákaz zpětné působnosti zákona (retroaktivita), pakliže je to pro lidi nevýhodné. Někteří ústavní soudci budou chtít dát přednost před právními principy podpoře zájmům vlády Petra Fialy, jak to učinil prezident Petr Pavel, který sice poukázal na ústavní problémy zákona, ale nakonec jej dle přání vlády podepsal.

Občas se v dějinách stane mimořádná katastrofa či situace, s kterou právní řád nepočítá, a opustí se dočasně základní právní zásady. Takovou situací byla okupace Československa 1939, která znemožnila řádný chod státních orgánů. Situaci řešil Edvard Beneš, jenž vytvořil v Londýně exilovou vládu, prohlásil se prezidentem, byť abdikoval v říjnu 1938, a začal vydávat ústavní dekrety, což československá ústava z roku 1920 neumožňovala. Protože nešlo obnovu státu řešit jinak, bylo to uznáno celým poválečným právním řádem, včetně našeho Ústavního soudu.

Mimořádná řešení jsou možná. Je však neschopnost ministra a prodlevy ze strany vlády v řešení dobře známých problémů řádně a včas přijatým zákonem dostatečným důvodem pro popření základních právních zásad dnes? Na tuto otázku budou odpovídat ústavní soudci a volit mezi právem a vládní mocí. Pakliže pokryjí neschopnost ministra a vlády řešit problémy řádně a včas, bude se situace opakovat. A kde to skončí? Neschopnost ministra není důvodem pro popření práva.

AUTOR: Zdeněk Koudelka

ZDROJ: Blogosvet